

פרשת ויחי

ר

עקב התגורר במצרים שבע עשרה שנה ונפטר בגיל מאה ארבעים ושבע. סמוך לפטירתו יעקב השביע את יוסף שיגבר אותו בארץ כנען, במערת המכפלה.

יוסף הביא את בניו מנשה ואפרים לקבל את ברכת יעקב. יעקב נתן לשניהם מעמד כשאר בניו, כלומר, הם יחשבו כשקטים ויטלו חלק בארץ כנען כשאר בני יעקב. (בני יוסף האחרים ירשו את נתתם בתוך נחלת מנשה ואפרים).

יעקב שפל את ידיו ושם את מינו על ראש אפרים (אשר עמד לשמאלו) ואת שמאלו שם על ראש מנשה (אשר עמד לימינו). יוסף אמר לאביו שמנשה הוא הבכור וראוי שיד מיין תהיה על ראשו. יעקב השיב שהוא יודע זאת, אבל ברוח הקדוש הוא רואה שהאח הקטן יגדל מאחיו. (חז"ל מסבירים שיעקב התפנון ליהושע בן נון משבט אפרים, אשר נחיל את ארץ ישראל וילמד תורה לישראל).

בברכה שברך יעקב את אפרים ומנשה אנהנו מוצאים את הברכה השגורה בפינו: **המלאך הגאל אתי מקל רע יברך את הנערים ויגרא בהם שמי ושם אבותי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ:** (בראשית מ"ח:ט"ז) גם בני ישראל יברכו את בניהם שיהיו כמו אפרים ומנשה: **ישמך אלקים באפרים וכמנשה:** (מ"ח:כ')

לאחר מכן יעקב ברח את בניו, הורה להם לקבר אותו במערת המכפלה ונפטר. אנשי מצרים בכו על יעקב שבעים יום. (רש"י מסביר שהמצרים כבדו את יעקב מפני ששנות הרעב הסתימו באשר הוא הגיע למצרים, עוד בטרם עברו שבע שנים). יוסף (ברשות פרעה) ובני יעקב קימו את צווי אביהם וקברו אותו בארץ כנען.

בשובם מארץ כנען האחים חששו שיוסף ינקם בהם על שמכרו אותו ולכן הם אמרו ליוסף: אביד צנה לפני מותו שתסלח לנו. יוסף הרגיע את אחיו ואמר להם שלמרות שפגועותיהם היו רעות, ה' סדר את הדברים שמרעה תצא טובה.

גם יוסף צנה את בניו שיגברו אותו בארץ כנען ואמר להם שה' יפקד אותם ויעלה אותם לארץ אשר נשבע לאבותינו. יוסף נפטר בגיל מאה ועשר.